

Belsőépítészeti forradalom Budapesten

Ezt kitevesszük a kirakatba

A világ legmenőbb boltjává választotta az Andrássy úti Capsulát Európa egyik vezető dizájnmagazinja, hódítanak a romkocsmák hagyományaiból táplálkozó, ám igényesen megtervezett szórakozóhelyek. Hogy került fel Budapest a belsőépítészet világtérképére?

LAKY ZOLTÁN | kultura@hetivalasz.hu

Mi a közös a Louis Vuitton új szingapúri üzletében, Párizs legfelkapottabb drogériájában és New York kedvenc csokoládészalonjában? Mindegyik bolt a vert mezőnyben végzett egy budapesti butik mögött a belsőépítészek és dizájnerek által referenciaként forgatott *FRAME* magazin tízes toplistáján. A holland lap az Andrássy úti Capsulát hozta ki győztesnek a menő boltok versenyében, sőt a hetedik helyre is pesti áruházat sorolt: a vezető magyar divatmárka, a Nanushka Deák utcai üzletét. A két bolt szerepel abban az összeállításban is, mely a *FRAME* májusi számában irányítja a reflektorfényt fővárosunk belsőépítészetére. Az öt fiatal tervező által megálmodott Nanushka természetközeli, sátorszerű enteriőrjével a két legpatinásabb dizájnportál, a *Deezen* és a *Designboom* is foglalkozott.

Sorban álló oroszok

A siker titkát Budapest divatfőutcáján, az Andrássy út Deák tér és Oktogon közötti szakaszán kezdjük keresni. Louis Vuitton, Gucci, Armani, TAG Heuer – egymás után sorakoznak itt a luxusbetűk boltjai. Dizájnbravúrokra ne számítsunk bennük: a tulajdonosok szinte egy virágcsokrot sem tehetnek ki, a belsőépítésznek pedig jóformán a brand arculatát meghatározó katalógusból kell dolgozniuk. Kreativitásuk jobbára a többmárkás (multibrand) butikokban kaphat teret. Ilyen a tavaly novemberben megnyílt Capsula is, ahol Dolce & Gabbana ruháktól Tom Ford napszemüvegekig terjed a kínálat.

„Az egyik legnagyobb kihívás volt úgy bemutatni ezeket a különböző »személyiségű« brandeket, hogy mindegyik egyformán érvényesüljön,

és egyik se szoruljon háttérbe. Ezért választottuk az örök sláger fekete-fehér színösszeállítást és a letisztult felületeket. Úgy alakítottuk ki a boltot, mint egy múzeum kiállítóterét: a ruháknak adtuk a főszerepet” – mondja a *Heti Válasznak* Korompay Enikő, a Capsulát megálmodó tervezőpáros egyik fele. Neki és társának, Göcsei Sándornak az előzőleg kávézóként működő helyiség sajátos térszerkezetével is meg kellett küzdenie. A nagy belmagasságú, két műemlék vasoszloppal díszített előteret folyékonyan csavarodó fehér műanyag álmennyezettel forrasztották egységbe az alacsony, egykor konyhaként szolgáló hátsó traktussal.

„Szép-szép, de egy romokban álló városban, a létükért küzdő embereknek erre lenne szükségük? Miből fogják fenntartani ezt a luxuscsofát? Napi egy-két vásárlóból?” – fanyalgott egy fórumozó a siker láttán. Pedig ha januárban, az ortodox karácsony idején néz be, kigyózó sorokat lát: az orosz burzsoázia tömegesen utazik ilyenkor Budapestre, hiszen ugyanazt a luxust nálunk jóval olcsóbban megkapja, mint Moszkvában – és költségének csaknem harmada a magyar államkasszába gyarapítja. „A sznobériára szükség van a fejlődéshez – szögezi le Göcsei Sándor. – Ez a bolt több családi ház árából épült fel, és egy drágább ruha ára egy autóéval vetekszik. De ebből élnek meg az élvonalbeli dizájnerek, akik húzzák magukkal a középkategóriát. És ha egy turista nem vesz is semmit, csak benéz, minőségi környezetet lát, ami Budapest hírnevét öregbíti.”

Túl a romkocsmán

Ez azért is örömteli, mert Budapest imázsa az utóbbi években nem a kifinomult dizájnról épült. A fő vonzerőt

»A világ legmenőbb boltja és két tervezője, Göcsei Sándor és Korompay Enikő

Fotók | Sebestyén László

a romkocsmák jelentették, ám most a szórakozóhelyek frontján is megmozdult az állóvíz. „Van egy kör, amely nyitott a VII. kerület és a romkocsmák hangulatára, de ezek a helyek nem elégitik ki az igényeit. Ma már jó hangzás és fények kellenek, a West Balkán óta a biztonságot is komolyan veszik – mutat rá Szendrő Péter, az Ötkertet, a Platzot és a tavaly ősszel nyílt Doboz klubot is jegyző 81 Font építészcsapat vezetője. – Mindent átvesszünk a romkocsmakultúrából, ami jó: a szabadság érzetét, a könnyedséget, a történelem szagát, ám ezt kortárs dizájnnal, iparművészettel és képzőművészettel ötvözzük. Hogy ami értékes, az megmaradjon, de ami új, az legyen tényleg új, és ha a vendég leül, ne fogja meg a rozsdás nádrágját.”

A Doboz szintén bekerült a *FRAME* válogatásába: hamisítatlan romkocsmakörnyezet a Klauzál utcában, a mű-

emlék homlokzat mögött gangos bérház, ám benne a névadó piros doboz modern enteriőrrel hívogat. Szendrő csapata ismét nagy dobásra készül: a következő belsőépítészeti szenzáció az V. kerületi Hercegprímás utcában heteken belül megnyíló Traqi lehet. Természetes anyagaival, meleg színeivel úgy sugároz minőségi érzetet, hogy hű marad a XIX. század végi épület örökségéhez. A padlót természetes pala és százéves Zsolnay cementlapok borítják, a kékben, vörösben és zöldben játszó fal egyszerre ódon és izgalmas.

Kinyílik a világ

Kreativitásban eddig sem volt hiány – a dizájnforradalom nem azért tört ki, mert megtálosodtak a magyar tervezők. Szerepet játszott benne a vérfrissítés: építészmérnökök jelentek meg a belsőépítészetben, akik nem a részletekkel kezdenek szöszölni, hanem egy »

Köriany

Egy élő nyelv esetében mindig folyik a nyelvújítás. A nyelvújítás leginkább mint szóalkotás, szóteremtés tűnik fel. Voltaképpen nem más, mint a szünetlenül működő nyelvi kreativitás (esszesség, de erről később). Arról azonban meg szoktak feledkezni, hogy a nyelv élő területi változataiban, a nyelvjárásokban is folyamatos a nyelvújítás. Ennek egyik beszédes példáját vagy nyolc éve hallottam egy kiskőrösi fiatalembertől a köznyelvi keresztanyára: köriany. Mi ebben az érdekes? Az, hogy a déli – ő-ző – nyelvjárástípusban a keresztanya hangzása: köröszanya, köröszanya, s ennek felbukkant a mai nyelvben megrövidült változata: köri, köriany. Nem kell, hogy bárkinek tessen (van ennél infantilisabb: uncsitési). Csak példaként szolgál arra, hogy a nyelvjárásokban is keletkeznek újabb formák.

Sőt tudatosan is alkothatók ilyenek. Az első tájnyelvi vetélkedőn (2009) Széchalomban, A Magyar Nyelv Múzeumában hét iskola tanulója versenyeztek. Az egyik feladat idegen szavak nyelvjárási szómagyarítása volt. Néhány a diákok alkotta szavakból:

- audiovizuális: láti-halli, lármás képek, dupla érzék, képmöghang, füles-szömös,
 - finanszíroz: megtángál, gyümíszközl, pénzöl,
 - kreatív: rafinérozott, agytraktor, kitalálékony, eszós,
 - online: plafonyos, villámválás,
 - offshore: cígadó paradicsom, gempamenekítő, adódkikölő,
 - projekt: magaduram, tervvítés, cséphadarás, népötetés,
 - szexi: hejdemenyecske, aztamindenit, szemrevaló, csöcsös-faros, döggös, megígéző, bőzörgebirizsgáló.
- Mindez inkább csak érdekes, kedves játéknak tekinthető, ám rámutat arra, hogy a magyar nyelv nyelvjárásai is élnek, sőt még megújulásra is képesek. Aki nem hiszi, annak legyen bizonyíték az írás elején említett köriany.

Villámposta:
kultura@hetivalasz.hu

Fotók: Alpek Orsi

» A Doboz klub (fenn) és a Nanushka márkaboltja (lenn), 2011 két slágere. Jobbra Szendrő Péter a Trafiq Zsolnay padlójával és a Platz ipari lámpájával

» nagyobb vízióból indulnak ki. Szendrő Európa nagyvárosait járva kapott kedvet a belsőépítészethez, s a piaci rést kihasználva szakosodott vendéglátóhelyekre. Korompay és Göcsei a holland *Erick van Egeraat* irodájában dolgozott szibériai bevásárlóközponton, hollandiai múzeumon, németországi irodaházon. A második ok tehát a világlátottság. Az internet és a több utazás kinyitotta a világot, a tervezők, a fogyasztók és ami a legfőbb, a megrendelők is ismerik a nemzetközi trendeket.

A Capsula tulajdonosai, *Kedves Ferenc* és *Lázár István* szabad kezlet adtak a tervezőknek, a vendéglátóhelyek pedig egymást ösztönzik a jobbnál jobb enteriőrök kialakítására. Ma már nem elég kitenni két sörcepatot és pár asztalt, Szendrő szerint az utóbbi két-há-

rom évben egy magára valamit is adó bártulajdonos egyedi koncepciót vár el egymással harmonizáló program- és italkínálattal, belsőépítészettel. Jó példa a Bazilika melletti Platz, mely a bajor söröző hangulatát ötvözi industriális elemekkel. A nagy belmagasságú, világos és légies hely neve Sörgyár lett volna, innen az ipari jelleg: az asztalok építkezési pallókból, a bárpultok zsalu-zógerendákból készültek.

A külföldiek szeretik a Platzot, a magyarok közül viszont akad, aki azt kérdezi: még mindig tart az építkezés? Eleinte a Capsulát is sokan bírálták (ravatalozónak, vámpírok báltermének nevezték), ám ma már több az elismerő hang. Így az sem tűnik elérhetetlen álmoknak, hogy Budapest egyszer Európa egyik dizájnővárosává váljon. ■

Ünnepi
Mellékletünk a **83. Könyvhét**
alkalmából

a Heti Válasz június 7-i
számában olvasható

szakmai partnerünk:

A KÖNYVHÉTEN BEMUTATJUK:

Ezt főztük (ki)
EURÓPÁNAK

– avagy az uniós elnökség kulisszatitkai

Három grácia, Bakos Piroska szóvivő, Gál Helga sommelier és Győri Enikő uniós államtitkár a Heti Válasz Kiadó legújabb, sok fotóval és ételrecepttel illusztrált kiadványában elmeséli, hogy Magyarország miért nemcsak politikai értelemben volt kiváló EU-elnök, de házigazdaként is emlékezetes alakított:

- hogyan kell túlélni egy miniszteri udvarlást?
- miként szolgálhatjuk hazánkat éjjel 11-kor a Széchenyi fürdőben?
- jó ötlet-e szalonnahabbal és pálinkaautomatával elkápráztatni vendégeinket?

HetiVálasz
KIADÓ